

שירי הבמה

אלול ה'תשע"א, ב'שכ"ב לשטרות

בס"ד העלון מופץ ב-2000 עותקים

יו"ל ע"י אברכי כולל יום ששי "יוסף הצדיק" שעי' פעולת צדיק
ללימוד שרשי מנהגי תימן
ע"ש מהרי"ץ זצוק"ל ולע"נ מארי יוסף מתי בן אהרון ז"ל
בנשיאות מורינו ורבינו עט"ר הרה"ג ר' יצחק רצאבי שליט"א
בראשות הרה"ג יוסף צברי שליט"א

אין לקרא בשעת התפילה ובקרה"ת

בהכנ"ס "פעולת צדיק" רח' סעדיה גאון {מאחורי נחלת יצחק} אלעד

הסוגיא הנלמדת : הפסק בין נטילת ידיים לברכה {מים ראשונים ואחרונים}

לתגובות והקדשות 052-712-62-72

דברים חוצבי להבות ממרן עטרת ראשינו
הגאון ר' יצחק רצאבי שליט"א

הדרך לשמירת העינים

מובא בספר דרך אמונה פרשת שלח לך, ד"ה ולא תתורו, כי עמי הארץ נדמה להם שאין יצר הרע שולט בהם כ"כ. ואמת בפיהם, שאינו צריך לבעור בהם הרבה, כי הם שומעים לו קודם שיבער במ. וכיון שעברו הרבה נדמה להם כהיתר, ואינם באים לחשבון כמה הרבו לחטוא בהרהורי עבירה הקשים מעבירה, ובהסתכלות בנשים לחמוד יופיין בליבם, אשר אלו הן עבירות בעצמן, והם אינם מרגישים בזה מרוב הרגלם. אבל תלמיד חכם אם נודמן לו הרהור עבירה או הסתכלות בנשים, אזי נפשו עליו תאבל, ומרגיש פגם גדול בנפשו וחלשות כח ביצרו הטוב, ולכן נראה לעמי הארץ שת"ח יצרו גדול עכ"ד.

ומעשה שמעתי על בעל תשובה, ששח צערו לפני חכם אחד, באומרו שהוא מתפלא על עצמו, הא כיצד שבעודו רשע לא הרגיש התפעלות בעצמו כשהיה מתקרב לערוה. ואילו עכשיו שזכה ונתקרב לעבודת השי"ת, הנה כל פעם שמתקרב עשתונותיו מתבלבלים מכך. והשיב לו החכם, משל למה הדבר דומה, לאדם שמלאכתו זוכה וסרחון, שאינו מרגיש בריה הנודף מרוב הרגלו בכך. ואילו אדם אחר כשמריח מעט, מיד סותם את נחיריו מרוב מיאוס. כן הדבר הזה. הרשע שממלא תאוותו בכל עת שיחפוץ, שוב אינו מוזיק לו. הודה לדבר ונחה דעתו.

וידוע גם כן שדרך קיצונית בפרישות, מסוכנת מאוד לרוב ככל בני אדם ובכפי מה שיוכן מהא דאיתא בירושלמי סוטה פרק ג' סוף הלכה ד', ומפורש בערוך ערך שב, אלמנה שובבית שאומרת איני נשאת לעולם, אלא השאלתי כל ימי חיי לה', דבר שאינה יכולה לעמוד, וכשיכבד עליה תערים לחטוא הרבה ע"כ. וכן כתב הגר"ח מוולאזין בכתר ראש אות קל"ה בשם הגר"א שכל מה שישגור האדם את עצמו ויפרוש מהסתכלות בעריות, אם יראה ויביט אחרי כן, יבער בו היצר כאש. אלא כשדעתו [ר"ל] כשיש לו צורך. יב"ן לילך לשוק, יתפלל תחילה ויבקש רחמים שלא יכשל רח"ל יעו"ש.

ולא רק בעיני עריות כן הוא, אלא גם בשאר עניינים הוא כעין זה, כגון שהיה מעשה בדור שלפנינו, באדם אחד ירא שמים ביותר, שחינך בניו ובנותיו בקנאות יתרה, שהכל חוץ מתורה הוא הבל וריק, ומאוד מאוד האפס זאת בעיניהם וקיבלו ממנו. אך כשגדלו והציצו אחת הנה ואחת הנה, נפקחו עיניהם וראו שאינו ממש כדבריו, ואז פרקו עול לגמרי רח"ל.

לכן הכל צריך שיקול הדעת לילך בדרך ממוצעת קצת, ואז לעולם לא ימוט, הואיל ואי אפשר שידורו אנשים לבד ונשים לבד, {ועיין חובות הלבבות שער הפרישות פרק ג'} וכן אי אפשר להנהיג שיכסו הנשים פניהן בצאתן חוץ כמו שהנהגו בכמה ארצות. וא"כ יפה עשה הרמב"ם פרק א' מהלכות דעות שלא כלל ענייני הפרישות, בכלל המידות שצריך לנהוג במידה האמצעית, שהמתרחק לקצה האחרון נקרא חסיד יעו"ש, הגם שזה נכון מצד עצמו, מ"מ אינו מתאים למזג רוב ככל בני אדם ואפשרויותיהם. ואמנם יחידי סגולה קידשו עיניהם בעלה ומבהיל את הדעת, כמו שאסף באופן הנחמד קדושת עינים מדה ש"א ואילך, אבל המבין מבין שהנהגות כאלו אינן בהישג כל אדם שאין לו משמשים ומשרתים שישמרוהו בכל אשר יפנה וכיו"ב, ולא ניתנה תורה למלאכי השרת. כי אם ילך בדרך קיצונית לגמרי, אינו יכול לסבול, כמו שמורה הנסיון, והרי זה בבחינת מ"ש בחולין דף קט: כל דאסר לן רחמנא, שרא לן כוותיה. אסר לן דמא, שרא לן כבדא יעו"ש ודו"ק.

והעיצה היעוצה והבחונה היא, להסיח דעתו מהרהורי העבירה, ובפרט לדברי תורה, ולא להיחלם בהם ולהזור לאחוריו, אלא יתגבר על יצרו להטות מחשבתו לענין אחר, וממילא יתבטלו ממנו אותן מחשבות הזרות. כי אין האדם מחשב ומהרהר כאחת על שני נושאים, אבל אם יחזור לאחור לבדוק אם אומנם נשתכחו וסרו ממנו ויתאמץ במשך יום אחד לא ירהר להמאיסם ולבטלם וכיו"ב, עלול הוא לשוב ולהיכשל ולטבוע בזה, כי יצר

המשך בעמוד ד'

שאלות שנשאל מרן שליט"א

ש. מנין ביום קטן, האונה צרה מתפללים בדיוק, וחלק מאריכים מתפללים ומכיון שאר האנשים ממהרים אצלם היא, האם להתחיל חזרת השי"ת משאונה אנשים או צדי"ל לפני את החזרה ?
ת. יכולים במקרה כזה להתחיל בשמונה שסיימו.

ש. אדם הנמצא כמה דקות לאחר שה"ת מתחיל את שמונה צרה, מאימתי יכול הוא להטריף לצרה הנמצאים אצלם? אהפס תפילה בצבור ?
ת. רק אם מתחיל איתם ממש, או כמה שניות בסמוך, ולא יותר.

ש. האם מותר לאשה להניק את בנה קודם הברכה, או יש להימנע?
ת. יש להימנע, ובמקום צורך גדול נוהגים להקל.

ש. הנמצא מנין אין אומרים בו "קדוש קדוש" se ובא לציון קבול רט (כמנהג החסידים), האם יכול לבזוז את השפה שהקבל אומר קדוש ולומר צמט, או יאמר "קדוש" וכו' ?
ת. יאמר קדושת.

ש. האם יש קדושה בשם לק"י (כ"ת-לשונות קוית' ה') הנכתב בקאש' הדפוס, מנחת שבהא פסוק או דין' כדון בס"ד ?
ת. אין צריך גניזה כיון שהוא בראשי תיבות.

הידעת ???

שמנהג אבותינו הקדושים דור אחר דור:

לאחר הסעודה אין משיירין דבר על השולחן, חוץ מהלחם [ויש נוהגים להשאיר גם מלח], כי מסלקים כל שיירי המאכלים וכ"ש העצמות והקליפין, לכבוד הברכה. {שע"ה ח"א סימן לב' סעיף ג'}

בשעת ברכת המזון נוהגים לכסות הלחם במפה נאה, גם בזמן שאין יין. {שם סימן לב' סעיף ג' הע' יו'}

הרואה פרוסה שנפלה לארץ, או אפילו פרורים גדולים, המנהג פשוט בקהילותינו לנשקם דרך כבוד אחרי שמגביהם, ואם נתלכלכו, מקנחם קודם שמונשקו, ואח"כ מצניעם באיזה חור וכדו'. {שם סימן כט' הערה כ'}

מנהגינו בחימן שלעולם אין ריקודים [ואף לא שירים] בתוך הסעודה, או בין הסעודה לברכת המזון, אלא אחרי גמר הסעודה וברכת המזון. {שם סימן לב' הערה לו'}

ג' פסיעות שבתחילת תפילתו

ועוד יש לדון למנהגינו שמותר לפסוע בסיום התפילה משום צורך התפילה, האם מותר לפסוע גם את ג' הפסיעות שנוהגים לפסוע קודם התפילה, כאשר בפסיעות הוא נכנס לד' אמות המתפלל אחריו. ומתחילה יש לברר מקורם של פסיעות אלה ודרגת חיובם.

מקור דין הוא הוא ברוקח {סי' שכ"ב}, ואת דברי הרוקח העלה הרמ"א להלכה בסימן צ"ה ס"א וז"ל: "י"א כשעומד להתפלל ילך לפניו ג' פסיעות, דרך קירוב והגשה לדבר שצריך לעשות" ע"כ. וחכמי תימן הביאו דברי הרוקח, מהרי"ץ {עין חיים דף מ' ע"ב ופסקי מהרי"ץ עמ' רי"ד} כתב: "כשיחפוץ להתפלל ילך לפניו ג' פסיעות כנגד ג' הגשות לתפילה, ויגש אברהם, ויגש אליו יהודה, ויגש אליהו", וכן הביא השתלי זיתים סי' צ"ה דברי הרמ"א ופירשם כמש"כ מהרי"ץ. אלא שגם בהלכה זו כתב הגר"י רצאבי שליט"א {עיני יצחק עמ' קכ"ב הערה ח'} ש"דרך כלל לא נהגו כן בקהילותינו, ואין לזה מקור בתלמוד וברמב"ם ובשו"ע זולתי הרוקח", ומשום כך העלה זאת להלכה רק בלשון "טוב לילך לפניו" וכו', משום שחכמי תימן הביאוהו ופירשוהו.

וא"כ כיון שאין הדבר נקבע כחובה מעיקרא דינא רק דטוב להחמיר ולנהוג כדברי הרוקח, כאשר יש אדם אחר מתפלל אחריו, נראה לי שאין בכך מנהג זה לדחות את דין העברה כנגד המתפלל, משום שאינו ממש "צורך התפילה" מעיקר הדין, וא"כ כאשר מתפללים אחריו עליו לעמוד מיד במקומו ומשם להתחיל תפילה העמידה. ומצאתי שכן העלה הגר"י רצאבי שליט"א בשערי יצחק ח"א עמ' ע"ז בב' ההלכות שביארנו עניינם כאן.

ויש להוסיף ולהעיר, כי מחמת מנהג זה שכל עניינו הוא רק הגשה והכנה לתפילה, ופסיעה ג' פסיעות לפניו, נוצר מנהג חדש של פסיעה ג' פסיעות לאחריו ושוב לפניו, וזאת מחמת שרצו לקיים ולנהוג את דברי הרוקח, וכנראה לא היה סיפק בידם לפסוע ג' פסיעות לפניהם ללא שיפסעו ג' פסיעות מקודם לאחריהם. ומנהג זה לא נזכר כלל בספרי רבותינו, ואף בשו"ע המקוצר השמיטו, כיון שאף ברוקח לא נזכר. ואף האליה רבה כתב דאי"צ לחזור לאחריו ג' פ', והביאו המשנ"ב בסי' צ"ה סק"ג, ורק המגן גיבורים כתב שזה "מנהג העולם", והיינו מנהגם, אך לא מנהגינו, וא"כ פשיטא שפסיעות שלאחריו בתחילת התפילה אלו אין בכוחם לדחות דינא דהעברה כנגד המתפלל.

מקורות להרחבת הענין:

לרציים להרחיב את ידיעותיהם בסוגיא חשובה זו, נציין כמה מראי מקומות נוספים שלא הבאנו במאמרים עצמם: כף החיים סי' ק"ב אות ל"א איך שלומד שיטת רש"י. מאמר מרדכי {ק"ב סק"ח} דס"ל דאם משלשל טליתו על פניו ליכא איסורא, דבר חידוש המובא בסוף ספר מפתח האגדות {מאנבי} מהר" כתרילאל מוילקומיר המחזק שיטת רש"י וי"ל ע"ד, ביכורי ארץ ברכות לרא"י טורק סי' ז' בהגדרת שיטת רש"י, שיטת רס"ג המובאת בסידורו עמ' ל"ב, ובמש"כ בשערי יצחק ע"ז {ח"א עמ' קל"ו}, ספר ד' אמות של תפילה {פוטאש} סי' ד' {באריכות}, ובדברי הגר"ח קניבסקי המובאים בסוף דבריו בביאור הירושלמי, וכו"ס הגר"ח בספר דרך שיהיה ח"א. ע"ע ביפה ללב סי' צ' אות כ"ב המוכיח מסוגיין שמותר להתפלל אחרי אדם, שערי יעקב {בירנצוויג} ח"ב סי' כ"א עמ" שו", שו"ת שפתי דעת {חפוטא} סי' ט', ציץ אליעזר ח"ז סי' כ"ג אות ו', הגיוני הפרשה {וסרמן} ח"ב פרשת שמות. שו"ת אורחותיך למדני ח"א סי' י"ג.

העולה מן האמור:

מנהג תימן הוא שמעיקר הדין מותר להקל ולפסוע ג' פסיעות בסיום התפילה אף אם המתפלל שאחריו עוד לא סיים תפילתו, שלא כפסק השו"ע. מיהו לכתחילה ראוי להחמיר, בפרט אם נמצא במקום שאין מכירים המנהג ויכול לבוא לידי חשד ו"הייתם נקיים", וכן אם חושש שאחיהם {שאינם בני תימן} ילמדו ממנו לזלזל בהלכה זו {שממילא רופפת היא}. באופן שחושש שאם יחמיר ישכח מלפסוע ג' פסיעות כראוי, ויבוא מתוך ההמתנה לשכוח ולהלך, או שיעשה הפסיעות במהירות ובהילות ושלא כהלכה, ראוי לו שלא יחמיר ויפסע בסיום תפילתו מיד כפי המנהג, וכן הורה לי הגר"י רצאבי שליט"א. {ונ"ל שכן ראוי לנהוג גם בבתי כנסת של יוצאי תימן, ללמדם מנהגינו}.

כל זה אמור רק ביחס לפסיעות שבסיום התפילה, אך אם פסע ורוצה לחזור לפניו ג' פסיעות ויש מתפלל לפניו או בצידו, לא יחזור, דפסיעות אלו אינם צורך תפילה מעיקר הדין למנהגינו.

וכן הרוצה לפסוע לפניו {או לאחריו ואח"כ לפניו} קודם תפילתו, לא יעשה כן אם יש מתפלל אחריו, דגם פסיעות אלו אינם חובה למנהגינו, וא"כ אינם בדרגת "צורך התפילה" מעיקר הדין לדחות דין העברה כנגד המתפלל.

בגליון הקודם הבאנו את המקורות למנהגינו מנהג תימן שאדם שסיים תפילתו רשאי מעיקר הדין לפסוע ג' פסיעות בסיום תפילתו על אף שאדם אחר מתפלל תוך ד' אמותיו, מטעם שפסיעות שהם לצורך התפילה אינם נחשבות לאיסור העברה כנגד המתפלל, וכן שיטת רש"י בביאור הגמ', הבאנו את מקור הדין בבבלי ובירושלמי ובמפרשיהם, ודנו בדברי הבית יוסף שם, ובביאור דברי הגמ' עפ"י הפוסקים. כעת נוסיף קצת מקורות נוספים למנהגינו, ונקודות הלכתיות נוספות הנגזרות מהלכה זו.

ראשונים נוספים העומדים בשיטת רש"י

הרשב"ץ בפירושו לברכות כתב: "אסור לעבור כנגד המתפללים, לעבור בינו ובין הכותל, וכן אם היה מתפלל חבירו אחריו והשלים הוא תפילתו קודם לחבירו, לא יפסיק בינו ולכותל לעבור לפניו לילך ולישב במקומו, אלא עומד על עומדו וכן מוכח בגמ' "עכ"ל. הרי מבואר מדבריו כי כל עיקר האיסור הוא רק באופן שמפסיק בין חבירו ולכותל, וזה הוא עיקר האיסור של "לעבור כנגד המתפלל", ולא כאשר פוסע לאחוריו וחברו מתפלל אחריו. וכ"כ בפסקי הרי"ד, ועין ברוקח שכתב {הל' תפילה דף ר"ט}: "אדם שהתפלל מותר לעמוד בפני מי שלא סיים תפילתו כדאמר בפ' תפה"ש גבי ר' ירמיה" ע"כ.

וכן מצאנו את שיטת הלבוש, המפרש כי כל איסור העברה כנגד המתפלל, נאמר דוקא כאשר עובר בינו ובין הכותל, וז"ל: "אסור לעבור כנגד המתפללים בתוך ארבע אמות, ודוקא לפניהם שלא יפסוק בינם ולכותל, אבל בצדידיהם מותר לעבור ולעמוד" עכ"ל. ועיין בספר פרח שושן {סי' י"א להג"ר ישועה שבאבו זיין מחכמי מצרים} שהביא ראיה לשיטת הלבוש מדברי הגמ' ברכות ל"א ע"ב, וי"ל ע"ד.

וכן דייק בשו"ת אורחותיך למדני {ח"א י"ג} מדברי המאירי, שפי' דכל האיסור הוא דוקא שמפריע לפסיעות רבו, הא לאו הכי שרי, וכיו"ב דייק בס' ד"א של תפילה {עמ' ש"נ} מדברי השו"ת כנה"ג ע"ש. עוד דייקו שם ספרים אלו שכן שיטת רבינו יונה, שלא הגדיר את איסור העברה אלא כשרוצה לחזור למקומו, הא בפסיעות ליכא איסורא.

ג' פסיעות לפניו בסוף תפילתו

ויש לדון, לאחר שפסע את ג' הפסיעות שבסוף התפילה והיה אחר מתפלל אחריו, האם מותר לו לחזור בסוף פסיעותיו ג' פסיעות לפניו כמו שיש נוהגים, האם גם על פסיעות אלו נאמר שהם "צורך התפילה" ודוחות הם לדינא דהעברה כנגד המתפלל, או שאינם כל כך "צורך". וכדי לברר זאת עלינו להתבונן מה דרגת חיובם של פסיעות אלה לפי מנהגינו.

הנה כתב מהרי"ץ {בעין חיים דף נ"ע ע"ב ובפסקי מהרי"ץ ח"א עמ' רמ"ז אות ע"ו} בשם חוט השני והשבלי הלקט וז"ל: "חובה על המתפלל כשם שפוסע לאחריו ג' פסיעות זכר לג' מילין שרהקו ישראל מהר סיני בשעת מתן תורה, צריך גם כן לחזור לפניו, זכר לאותם ג' מילין שחזרו ישראל ונתקברו, ואם אינו עושה כן, נראה כאילו אינו מודה שחזרו ונתקברו ישראל בשעת מתן תורה. וכ"כ בשבלי הלקט סי' ט' בשם רש"י, ע"ש מלכי צבאות יודון בהליכה, יודון בחזרה" עכ"ל.

אלא שעל אף דברי מהרי"ץ, מנהג תימן ידוע היה כי לא נהגו אבותינו להקפיד בכך, ולחזור לאחר ג' הפסיעות עוד ג' פסיעות שלפניהם, וכפי שכתב הגר"י רצאבי שליט"א {בעיני יצחק על שו"ע המקוצר ח"א סי"ח ס"ד עמ' קמ"ג הערה י"ב}, ומדברי הרמב"ם מוכח להדיא דלא ס"ל כהאי מילתא, שכן כתב בהל' תפילה פ"ט הלכה ד': "כיון שהגיע ש"ץ לקדושה, יש רשות לכל אחד ואחד לחזור במקום שעמד בו בתפילה" עכ"ל, הרי שנקט הרמב"ם שזו רק רשות ומעיקר הדין יכול להישאר במקומו ולא לחזור ג' פסיעות לפניו. ומחמת כל זה העלה הגר"י רצאבי ענין זה בלשון "יש אומרים שחובה על המתפלל וכו' לחזור", כיון שאינו מוחלט למנהגינו שהוא מעיקרא דינא, אלא רק טוב לנהוג כן להחמיר את דברי השבלי הלקט והחוט שני וכדברי מהרי"ץ.

נמצינו למדים, שכיון שלפי מנהגינו אין הדבר מוחלט כחובה, אין לפסיעות אלו גדר של "צורך התפילה" כדי לדחות דין מפורש בשו"ע של העברה כנגד המתפלל כאשר יש אחר אחריו, ואף רש"י, מאריה דהאי דינא מודה דלא בכל גוונא התירו לפסוע, וא"כ בענין זה יש לנהוג כהכלל ש: "שב ואל תעשה עדיף".

ויש להעיר כי בסימן קכ"ג מצינו שנחלקו הפוסקים בגדרם של פסיעות אלו, והמשנ"ב הביא שם בסק"ח בשם המג"א ד"א דחובה לעשות ו' פסיעות, ונראה דכ"ה למנהג אשכנז, ועיין בדברי המחצית השקל בסוגיין דפשיטא ליה שפסיעות אלו צורך התפילה הם וציין לסי' קכ"ג, ועכ"פ אנו לא העלנו אלא היוצא לפי מנהגינו.

שלחן השבת שלך עומד להשתנות...

של חכמי תימן.

זה שנים רבות שרבים רבים מבני עדתינו מרגישים בחסרוננו שלח ספר, אשר יגיש לשלחן שבת את דברי תורתם ומעשיהם של אבותינו הקדושים חכמי תימן. מהדרשנים בבית הכנסת אנו שומעים רק חידושים מחכמי ליטא, הרב דסלר הרב לופיאן ועוד, אבל חכמי תימן לא נשמע קולם. הילד בשלחן קורא חידוש ממעינה של תורה, לקח טוב ושאר ספרים, שיעורים בפרשת שבוע נמסרים מהטללי אורות ועוד, ואף אחד לא מכיר ולא שמע על תורת חכמי תימן. לאט לאט מגיעים למסקנה, כי ח"ו לחכמי תימן לא היו חידושים, ספרים ורעיונות.

כעת, לקראת תחילת חומש בראשית, שוקדים במכון כתם אופיר על סגירת הספר המפואר "שלחן מלכים- אוצרות חכמי תימן על חומש בראשית", אשר יביא לראשונה בצורה ערוכה ובהירה את דברי תורתם של למעלה משבעים {!!} חכמי וספרי תימן, דברי מוסרם ורעיונותיהם הנפלאים, בצירוף סיפורים נדירים על קדושתם של חכמי תימן. תקותינו כי ספר זה, הראשון בסדרה בעז"ה, יחולל מהפך בעדתינו, בכל הנוגע להסתכלות על חכמי תימן זכותם תעמוד לנו ותורתם.

מצב זה הוא היפך המציאות ממש! חכמי תימן כתבו רעיונות עמוקים ונפלאים בעיקר בתורת הדרוש והפרשה. אלא שהאמת היא, שרוב ספריהם הם נדירים ובלתי מצויים, חלקם בכתבי יד, וגם המצוי מעורב עם ליקוטים רבים או נכתב בקיצור רב, באופן שקשה להגישו לציבור. דבר זה גרם, שסופרים רבים שנגשו אל מלאכה זו, לא יכלו להמשיכה.

אבל רבותי, אין זו החכמה לחכות לספר שיצא, ועם מחמאות לא מגיעים לבית הדפוס. הוצאת כל ספר כזה עולה עשרות אלפי {!!!} שקלים, ועם כל הרצון הטוב, ומומחיות העריכה, עיקר ההוצאה היא ההדפסה היקרה. וחוסר היענות הציבור גורם להתעכבות הוצאת הספר. חובה עלינו כבני תימן, להתעורר ולצאת מהאדישות, ולתת חיזוק וכה למפעל קדוש זה, למען אבותינו הקדושים חכמי תימן ותורתם, אשר בזכותם אנו עומדים וקיימים כאן באר"ק. זכות כל התורה והלימוד שיצא מספר זה, שמורות לתורם הנכבד שיהא שותף מלא בזכויות העצומות של גאולת כתבי אבותינו, אשר מעתה יחלו שפתותם להיות דובבות בקבר, ולהליץ זכות בשמי מרום בעד כל המסייע לתורתם.

הרה"ג יוסף צברי שליט"א, אסף במשך שנים רבות את כל ספרי תימן שיצאו לאור בדפוס בא"י מאז ומעולם, ובמשך שנים נכנס אל המלאכה הקשה, לברר את מקחם של חכמי תימן ולהגישם לקהל הרחב. ומקדיש הוא שעות רבות מזמנו, על מנת להוציא לאור ספרים במהדורה מפוארת, אשר יגישו בצורה בהירה ומאירת עינים את דברי תורתם, רעיונותיהם העמוקים והנפלאים ודברי מוסרם

הנצחות לספר שלחן מלכים בראשית יתקבלו עד כ' אלול תשע"א בפל' 0548-401-330

מעין הישועות שאינו מפסוק להשפיע...

האמת שאין דרכינו בסיפורים, ואין אנו יודעים חשבונות שמים, אבל הגשנו בכאן מעט מהסיפורים שהגיעו לידינו מתורמי המכון, ורצינו לשתף את הציבור בהם, לידע ולהודיע כי מעלתם של חכמי תימן עצומה ונשגבה גם בדורינו, להשפיע ישועות בעד המסייעים להפצת תורתם:

י. בחור ממרכז הארץ, לא היה מצליח למצוא לעצמו עבודה שתתאים לו. שנים {!} הוא חיפש, ולא החזיק שבועיים בעבודה אחת. עד שמצא עבודה שהתאימה לו, המפעל נסגר. הוא תרם להוצאת ההגדה של פסח "טעם זקנים", ומיד לאחר פסח מצא עבודה מתאימה לתכונותיו ולזמנו בס"ד.

בגליון תורת אבותינו הבאנו כי למשפחה מאזור המרכז, גילו כי הולד במצוקה נשימתית ויש סכנה מוחשית לחייו. לאחר שסייעו למכון, הלכו ללידה בבטחה ונולד הילד בריא ושלם, בהחלמה מהירה ומפלאה... קרובתם שהיתה שנים {!} בשידוכים ועברה עשרות הצעות ופגישות, תרמה אף היא. וזמו קצר אח"כ מצאה את

הרב א. מאיזור הדרום הגיע מחו"ל, ולא מצא את עצמו בארץ. מחמת מעמדו ונסיונו, חיפש הוא משרה מכובדת שתתאים לאופיו, אבל מכיון שלא הכירוהו בארץ, הפנהו למשרות הרגילות. לאחר שתרם להגדה מצא הוא משרה ניהולית, במקום מגוריו, התפורה ממש למידותיו, בחסדי ה' יתברך...

יצחק וחנה גרים בקיבוץ בעמק הירדן. ארבעה בנים להם, כולם בני 30-40. שנים רבות היו המה מבקשים מכל מי שפגשו, תתפללו שהבנים שלנו יתחננו... לצערינו הרב, ברוח הקלוקלת השולטת הרחוב, מציאות זו היתה נראית רחוקה מאוד. לשיא הגיע השבר, כאשר בנו הגדול נשא נכרית בחו"ל. בסוף שנת תש"ע תרם יצחק להוצאת הספר הראשון שעי" המכון, ומאז הוא תומך קבוע בהוצאת הספרים. הישועות שזרמו לביתו מפתיעות את כולם... הבן השני התחתן בתחילת שנה זו, הבן הגדול עזב אשתו הגויה, עלה לארץ ומתחזק יותר מכל אחיו, מניח תפלין וכו', וכעת התבשרנו כי בקרוב מתחנן בנם הצעיר...

לאביו של ידידנו ר' א. כהן מרחובות, נמצא גידול במיעים ל"ע, והיה עליו לעבור ניתוח קשה ומסוכן. בנו, מיהר ותרם להוצאת הספר חידושי הרש"כ שי"ל בסיון השנה. הרופאים ציפו שבמקרה הטוב לאחר 12 שעות יחברו את המנותח לזונדה וכו'. הרופא העיד, כי במהלך הניתוח הוא הרגיש כי כח עליון תופס בידי ומנחהו. לאחר 12 שעות מתעורר האב ומבקש לאכול ולשתות, והחלמתו היתה מהירה ומפלאה, והניתוח הצליח מעל למשוער, כמצויין בגליונו הרפואי...

ידיד יקר: הצטרף לעשייה הברוכה בתורת אבותינו, והבטח את מקומך בספרים הבאים, ובכך תתן יד וסיוע להיות דובב שפתי ישנים, המה רבותינו הקדושים גדולי וחכמי תימן זכותם תעמוד לנו, אשר בארץ המה, ומשמים ימליצו טוב בעד המסייעים לתורתם.

- הספרים הנמצאים בעריכה במכון ועומדים לראות אור בקרוב:**
- שלחן מלכים בראשית- לפני מסירה לדפוס. טעם זקנים, אוצרות חכמי תימן על מגילת אסתר- חורף תשע"א.
 - שלחן מלכים על חומש שמות- קיץ תשע"א.
 - ע"י המכון, {כחצי שנה לספר}, יזכה להנצחה קבועה ומפוארת של כחצי עמוד בכל ספר שיצא לאור
 - ע"י המכון, ויקבל את הספר עצמו שיצא.

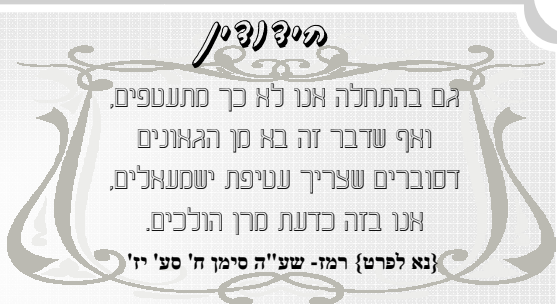
- הנצחה ע"פ עמוד שלם בספר- 1000 ש.
- הנצחה ע"פ חצי עמוד: 500 ש.
- הנצחה ע"פ שליש עמוד {בערך}: 300 ש.
- הנצחה ע"פ רבע עמוד: 250 ש.
- ידיד המכון:** כל המתחייב בל"נ לסייע 300 ש בכל ספר כשיצא מחכמי תימן

הזוכה: אליסף צפר - גבעת שאול ודשלים.

- כרכת "שו כח לכל הפותריא החשובים":**
- יוסף צדוק - בני ברק / אמיתי סיאני - בית שמש / שמריה עוזרי - זכרון יעקב / יוסף גיסין - אלעד / יהודה צנעני - אלעד / אריאל מלאכי - אלעד / נתנאל כלף - אלעד / אמיתי חזז - אלעד / נתנאל סטה - בני ברק / שלמה צדוק - בני ברק / ישראל מאיר כהן - בני ברק / יונתן גברא - עפנאל / ניסים נגר - בני ברק / זניאל צברי - פתח תקוה / זביר סיאני - בית שמש / אביתר זגן - אליכיס / נתנאל אברה - בני ברק / שלמה כהן - אלעד /

החידה מגליון 5:
בשמונה עשרה של ערבית נאמר 5- פעמים בשנה הוא נוצר הוא בלדי ושמי ואף לדעת מרן אך מנה זה נוהג רק ביהדות תימן

הפיתרון:
ברכת ענינו, הנאמרת בשמו"ע של תעניות, שלפי מנהגינו אומרים אותה אף בשמו"ע של ליל התענית, נוצר ל-5 תעניות, וכדעת מרן סימן תקס"ה סע"ג.

גם בהתחלה אנו לא כך מתעטפים, ואף שדבר זה בא מן הגאונים דסוברים שצריך עטיפת ישמעאלים, אנו בזה כדעת מרן הונלכים.

בין הפותרים נכונה יוגרל סט ספרים ינפלאות מתורתך מתנת מכון פעולת צדיק. ובנוסף ישלח מתנה לכל פותר בלי"נ. תשובות ניתן להעביר במס' 052-412-62-92 ואו בתא קולי כאשר אין מענה עד יום כיפור, ההגרלה תערך בלי"נ לאחר יום כיפור.

אופקים / אליכין / אלעד /
 אלקנה / אשתאול / בית
 דגון / בית שמש / בני ברק
 / בני ראם / ברקת / גדרה
 / גני תקוה / הוד השרון /
 זכרון יעקב / חשמונאים /
 ירושלים - בית וגן,
 גאולה, גבעת שאול, הר
 נוף, קטמון, / מדרד עוז /
 מודיעין / נס ציונה /
 עמנואל / עפולה / פרדסיה
 / פתח תקוה- פג'ה, כפר
 אברהם, שעריה, / קרית
 אתא / קרית ים / קרית
 ספר / ראש העין / ראשון
 לציון / רחובות / רכסים
 / רמת השרון / רמת
 עמידר / תל אביב /

קדושת עיניו של הגה"ק מארי תגיבי זצ"ל

מעשה מזעזע ביותר אירע עם אחד מרבני תימן ממשפחת הג'בי, {אשר סיפר נכד בנו}:

הנה אבותינו הקדושים, הרבנים והזקנים היו הולכים עם טלית גדול כל היום. ואותו מארי חגבי היה מפשיל טליתו עד זקנו כדי שבהלכו ברחוב לא יראה דבר שאסור לראות.

והנה ישר כשהגיע לארץ ישראל, פנו אליו מכריו ואמרו לו: מארי! אתה כבר עומד על אדמת הקודש! התרגשות עזה תפשה את הצדיק, אתרא דלא זכו לה משה ואהרן והנה הוא כן זכה לה. ומרוב התרגשותו הרים את טליתו מעיניו כדי לזכות לראות את ארץ הקודש בהתרגשות גדולה. בטוח היה שאם המצב בתימן היה בגדר הקדושה, הרי שבדואי בארץ הקודש הצניעות היא עוד יותר לעילא ולעילא...

וכך כשהתרגשות עצומה אופפת אותו הרים אותו צדיק את טליתו לראות את ארץ הקודש... והנה שוד ושבר, צלח מעשה שטן, ועבר אז שם מראה שאסור לראותו.

אותו צדיק שכל ימיו שמר על עצמו ועל קדושת עיניו מתח את ידיו לאחוריו ובכל כוח הטיחם בעיניו וזעק מקרב לבו השוטע: "רבונו של עולם! האם באתי פה לארץ הקודש בשביל לפגום בעינים!?!... ומיד מרוב צערו נפל על המקום ומת... {מתוך ספר שלחן מלכים}

קדושת עיניו של הגה"ק רבי לוי חמדי זצ"ל

אחד מחשובי גדולי וצדיקי קהילת תימן בירושלים, היה הגה"ק מארי לוי חמדי זצוק"ל. מארי לוי חמדי היה הולך כל הזמן בטלית גדול, כאשר הטלית מופשלת לו כנגד רוב פניו, וכך הוא מופיע ג"כ בב' תמונותיו שנשמרו. בזכות שמירת עיניו, זכה מארי לוי חמדי לראות למרחוק דברים שהם בגדר מעל לטבע, ראייה רוחנית טהורה וזכה.

פעם אירע בירושלים מקרה מזעזע, בו נעלם ילד יהודי לאחת המשפחות החשובות בעיר מיוצאי אשכנז, וכל המאמצים לחפשו עלו בתוהו, פשוט כאילו בלעה אותו האדמה.

בצר להם, פנו הורי הילד אל מארי לוי חמדי זצ"ל, שיגלה להם היכן נמצא בנם.

מארי לוי שקע בשרעפיו, ולאחר מכן פנה אליהם ואמר: בנכם נמצא בבנין שברחוב פלוני במקום פלוני! לקח מארי לוי דף ועיפרון, ושירטט להם במדויק את מראה הבנין. בעודו מכיין אותם: לבנין זה כמה פתחים. מרוח זו אין להיכנס כי נמצא שם תמיד שומר. אך בדלת השניה מרוח צפון אין שומר משעה פלונית עד שעה פלונית, לכן יש להיכנס משם באותה שעה, לאחר מכן תעלו ב' קומות, תכנסו לחדר השלישי מימין, ושם תגלו את בנכם.

ההורים ההמומים הלכו לאותו מקום, ואכן נתברר כי דברי הצדיק נאמרו במדויק, בצד מסוים היה שומר ובצד אחר רק לפעמים. עשו ההורים כהוראת הצדיק מרי לוי זצ"ל, והופתעו לגלות את בנם בריא ושלם באחד החדרים. התברר כי צידי נפשות מהמסיון עמדו מאחורי נסיון חטיפה זה.

מאותו יום אילך נתקדש שמו של השי"ת שגלה סודו את עבדיו שבכל דור ודור, ושמו של מארי לוי חמדי נודע בכל העדות והחוגים כמלאך ה' קדוש הוא. {מתוך ספר שלחן מלכים בראשית שיצא לאור בקרוב}

המעונן לחלק את העלון
 באזור מגוריו יפנה:
 הרב ניר טיייר הי"ו
 052-7635645
 הבה"ח יוסף מחפוז הי"ו:
 050-4183534 ואו בתא קול!

שיעורי חז"ל / מסורת תימן

טפה - 8 ס"מ {שו"ע המקוצר ח"ב ס' עה' הע' ב'}

גזר ושומר

לשאלת רב

- ✦ לבוד ~ פחות מ-3 טפחים {24 ס"מ}
 - ✦ קריעה על מת ~ טפה {8 ס"מ}
 - ✦ שיעור גודל סוכה ~ על 7 טפחים {56 ס"מ}
 - ✦ שיעור הדס וערבה ~ מ-3 טפחים {24 ס"מ}
 - ✦ גובה סוכה ~ מ-10 טפחים {80 ס"מ}
 - ✦ גודל שופר ~ מ-טפה {8 ס"מ}
 - ✦ נרות חנוכה ~ אף למעלה מ-10 טפחים {80 ס"מ}
 - ✦ איסור אוהל בשבת ~ טפה על טפה ברוב טפה {8 ס"מ}
- ועוד.....ועוד.....
 {עלון שרש המנהג מס' 6}

המשך מעמוד א'

לב האדם רע מנעוריו. כמו המעשה באדם חשון מראש שאמר לו הרופא, שאין לו רפואה זולת אם במשך יום אחד לא יהרהר בדובים לבנים, ויהי ממחרת התאמץ החולה שלא להרהר בהם, ולא עלתה בידו. והתפלא לאמר אינני מבין, מעולם לא הייתי מהרהר בדובים לבנים, ודוקא ביום זה אינני יכול להיפטר מלהרהר בהם, וכל היום הם תקועים במחשבותי. כן הדבר הזה.

ומרגניתא שבא אשכחית בספר של עיני סגולות כת"י ספרדי ישן כהאיי לישנא, להסיר ממנו הרהור, יאמר חמש עשרה פעמים את הפסוק העבר עיני מראות שוא, בדרכיך חייני {תהלים קי"ט, ל"ז} ע"כ.
דהיינו שמתפלל בזה להי"ת, אנה הסר מנגד עיני הסכליות, מראה תמונה מסוימת הבאה בדמיוני, שידעתי כי היא שוא והבל, אלא שיצר הרע מבלבלי בכך. ואני מוסיף ומתחנן לפניך, בדרכיך חייני, שעל ידי זה אחיה ולא אמות מבחינה רוחנית. ויאמר זאת בדבקות ובכוונה עצומה, ומבלי לחזור ולבדוק אם אכן עברה התמונה ממחשבתו, כי אז עלול שוב להסתבך בדמיונותיו, ויתכן שבאופן זה, יועיל אפילו אם יאמר פסוק הנזכר רק שלוש פעמים.
{נפלאות מתורתך "במדבר א' עמוד שלב"}

תערכת שרש המנהג חודה מקרב לב
 לרדת הקר, איש ח' ורב פעלים לחורה, כלי
 חזקת ברכה,
 הרב שלום רפאל חריר הי"ו
 על נדבת ליב הרחב לזיכר הרבים בחתן
 סזע להוצאת העלון,
 יה"ר שזכה לחות נחת חכל יצאי חלצו
 בבריות איתנה רחב הצלחה בכל עיני אכ"ר

בתרומה של 80 שח חד פעמי, זיכית
 קרוב ל-2000 איש !!!
 וחזיקת את שרשי מנהגי אבותינו
 הקדושים ברוב חלקי הארץ.
 ובנוסף קיבלת זכות הקדשה בעלון.
המעוננים להנציח את יקיריהם בעלון
 יפנו ל- 050-4183534 {יוסף}

חידו"ת מאברכי הכולל:

גא-האמין החלש הני יחיל סאי הי"ו

חודש אלול:

היה להם על מה לסמוך א"כ מדוע ראובן היה זה שלא הסכים להם, לכן דקדוק חז"ל ממה שכתוב **וישב** ראובן ולא נאמר **ויבא** ראובן, ועל זה השיבו שבא משקו ותעניתו, כלומר שעסק בתשובה על חטאו, ולכן ראובן שהיה עוסק בתשובה על העבר, היא שעמדה לו לשוב.

מזלו של חודש אלול הוא בתולה, והרמב"ן ביאר שדבר זה בא להורות על אהבה של הקב"ה לכנסת ישראל, ומובא בשם הרש"ד פינקוס זצ"ל שיש עוד כוונה, שהאדם החוטא נמשל לאישה שססתה תחת בעלה ואשה כזאת אסורה לבעלה, וא"כ כיצד תיתכן לחזור להקב"ה בזמן שבגדו בו, אלא התחדש בכוחה של **התשובה** שהקב"ה קורא אל עם ישראל "שובי בתולת ישראל" {ירמיה לא, כ'}, הקב"ה קורא לכנסת ישראל בתולה כלומר שמעולם לא חטאה, וכך צריך להגיע לאלול, שכאילו מעולם לא חטאה, ונולדנו באותו יום, וכמו שכתב הרמב"ם בהלכות תשובה {פ"ב ה"ד} "מדרכי התשובה ומשנה שמו- כלומר אני אחר ואיני האיש שעשה אותן המעשים,"

ומכאן רואים יסוד שלא יתכן לעזוב חטא מבלי להתחרט, ולפי זה מובן מדוע אמר לו הקב"ה "אתה פתחת בתשובה" כי קשה הרי כתוב בחז"ל שאדם הראשון וקין עשו תשובה, והנראה לומר ע"פ דקדוק המילים אתה פתחת בתשובה, שאדם הראשון שב בתשובה רק לאחר שהקב"ה אמר לו "איכה" והענישו, וכן קין שנענש בנע ונד, לעומת זאת ראובן ששב מעצמו ומיד התחקה אחר שרש החטא ושב לשקו ותעניתו, זכות תשובה זאת היא שעמדה שזכה בן בנו לומר "שובה ישראל".

ובשביל להגיע לתשובה אמיתית, צריך שמעצמו יגיע לתשובה ולעסוק בחרטה כמו שמובא באור יהל {מערכות התשובה א'} שמביא שם מאמר חז"ל "וישב ראובן אל הבור, והיכן היה ר' אלעזר אומר עסקו היה בשקו ותעניתו וכו', כשפנה הלך והציץ לאותו הבור היה ד' וישב ראובן אל הבור, אמר ליה הקב"ה מעולם לא חטא אדם לפני ועשה תשובה, ואתה פתחת בתשובה תחילה, היך שבן בינך עומד ופותח בתשובה, ואיזה זה הושע שנאמר "שובה ישראל עד ה' אלודיך", ויש להתבונן מה שאלת חז"ל "והיכן היה" מה כוונתם בשאלה זו, ומה איכפת לנו היכן היה, אבל כנראה ראו חז"ל לפטר בזה פליאה גדולה, הרי בני יעקב כולם היו קדושים ואם החליטו לדון את יוסף למיתה,